



Regeringskansliet

Begäran om yttrande över promemorian Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn DS 2023:15 svar senast 2023-11-07

Er beteckning: S2023/02226

Sammanfattande synpunkter

Länsstyrelsen Västernorrland ställer sig positiv till utredningens förslag till socialnämnders utökade möjligheter att inhämta och utbyta uppgifter inom socialtjänsten för att förebygga brott och stärka skyddet för barn.

Länsstyrelsens yttrande fokuserar på de delar i remissen som rör länsstyrelsernas ansvar, dvs anmälningsskyldighet till socialnämnden om länsstyrelserna i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Länsstyrelsen Västernorrland ser positivt på att länsstyrelserna omfattas av anmälningsskyldighet enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen för anställda hos länsstyrelserna.

I dagsläget är dessa ärenden framför allt förekommande inom djurskydd på länsstyrelsen. Om länsstyrelsen i nuläget får kännedom om eller misstänker att barn far illa finns en möjlighet, men inte någon skyldighet, att anmäla detta (14 kap. 1 c § socialtjänstlagen). Den som vill göra en sådan orosanmälan måste först bedöma om det finns några sekretessbelagda uppgifter och i förekommande fall pröva om dessa kan lämnas ut till socialnämnden. Det är framför allt vid djurskyddskontroller efter inkomna klagomål som frågan blir aktuell.

Anmälningsskyldigheten innebär att eventuell sekretess ger vika och att länsstyrelsen inte behöver göra någon sekretessprövning innan anmälan görs (se avsnitt 7.3.3). Anmälningsskyldigheten innebär även att länsstyrelsen måste lämna ut sådana uppgifter som socialtjänsten efterfrågar utan hinder av sekretess. Att länsstyrelsen inte behöver göra någon sekretessprövning kommer att förenkla hanteringen till viss del jämfört med idag.

Att göra det till en skyldighet för myndigheten och myndighetens anställda skapar en tydlighet och ger oss möjlighet att öka likvärdigheten i det arbete som görs. Sammantaget innebär den utökade anmälningsskyldigheten ett mer heltäckande skyddsnät för utsatta barn.

Särskilda behov utifrån länsstyrelsernas uppdrag

Det kan behövas resurser och kompetensinsatser till länsstyrelserna för att säkerställa en god implementering. Vidare behöver det tas fram nya riktlinjer/rutiner om anmälningsskyldighet för att detta arbete ska bli enhetligt och ändamålsenligt. Det kommer att behövas utbildning om exempelvis anmälningsplikten och barns rättigheter för att säkerställa att länsstyrelsens personal, exempelvis de som utför djurskyddskontroller, har rätt kompetens för att bedöma den situation de ställs inför.

Länsstyrelserna kommer också behöva klargöra internt när anmälningsplikten gäller:

- Är det till exempel när djur far illa även om det inte finns någon indikation på att barnen gör det?
- Vad behöver brista i inomhusmiljön för att det ska vara anmälningspliktigt?
- Gäller den är det framgår att det finns barn i familjen även om de inte är på plats i hemmet?
- Ska anmälan alltid göras när djur omhändertas av länsstyrelsen eller om beslut fattas avseende djurförbud oavsett grundledning till besluten då det förmodligen alltid har en stor påverkan på barnens livssituation?

För att garantera lagändringens syfte, att stärka skyddet för barn, i så hög utsträckning som möjligt förordar länsstyrelsen ett samordnat arbete med att ta fram gemensamma riktlinjer för alla länsstyrelser avseende arbetet med 14 kap 1§ Socialtjänstlagen. Detta för att skapa så tydliga rutiner som möjligt kring anmälningsplikten och synliggöra det personliga ansvaret samt bestämmelser kring sekretess.

Avslutningsvis så belyser representanter från länsstyrelsens djurskydd att förslaget med stor sannolikhet kommer att innebära en ökad hotbild mot de handläggare som utför djurkontroller och i samband med detta uppmärksammar barns situation. Redan i dag är det inte ovanligt med hot. Det finns därför anledning att se över möjlighet och rutiner för handläggare att inte stå med namn på dessa anmälningar.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Daniel Gustafsson med Hannah Kejerhag Oldenmark, samordnare för arbetet mot mäns våld mot kvinnor som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Ulrika Viklund, brottsförebyggande samordnare, länsjurist Malin Olofsson samt länsveterinär Helén Löfblad medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.